

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การสอนแบบ
สร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย*

THE DEVELOPMENT OF A CURRICULUM TO ENHANCE CREATIVITY
USING CREATIVE-BASED INSTRUCTION FOR STUDENT TEACHERS IN
THE THAI LANGUAGE PROGRAM

ธิดารัตน์ พมงาม¹, เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์² และ กนิษฐกานต์ ปันแก้ว³

Thidarat Phomngam¹, Kedthip Sirichaisin² and Kanitkan Pankaew³

¹⁻²สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

³สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹⁻²Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

³Department of Education Technology, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

Corresponding Author's Email: thidarat_phom@g.lpru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One-Shot Case Study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 2) เอกสารประกอบหลักสูตร และ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร สื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตร และการวัดและประเมินผลของหลักสูตร โดยผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.45) และเอกสารประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

* Received 3 February 2026; Revised 20 March 2026; Accepted 20 March 2026

($\bar{x}$ = 4.74, S.D. = 0.44) 2) ผลการใช้หลักสูตรพบว่า นักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทยมีความคิดสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 3.58, S.D. = 0.50) แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์, การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน, ความคิดสร้างสรรค์, นักศึกษาครูภาษาไทย

Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop and evaluate the quality of a curriculum designed to enhance creativity using Creativity-Based Learning (CBL) for student teachers in the Thai Language Program, and 2) investigate the outcomes of implementing the developed curriculum. The sample consisted of 26 third-year student teachers in the Thai Language Program, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, during the first semester of the 2025 academic year. The participants were selected through simple random sampling. The research employed a One-Shot Case Study design. The research instruments included: 1) a creativity-enhancing curriculum based on Creativity-Based Learning, 2) supplementary curriculum documents, and 3) a creativity assessment form. Data were analyzed using mean and standard deviation.

The findings revealed that: 1) the developed curriculum consisted of seven components, namely curriculum background and significance, curriculum principles, curriculum objectives, curriculum content, instructional management, learning media and resources, and measurement and evaluation. The curriculum quality, as evaluated by experts, was rated at the highest level overall ($\bar{x}$ = 4.71, S.D. = 0.45). The supplementary curriculum documents were also rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.74, S.D. = 0.44). 2) The implementation of the curriculum indicated that the student teachers demonstrated creativity at the highest level overall ($\bar{x}$ = 3.58, S.D. = 0.50). The findings suggest that the developed curriculum effectively enhanced the creativity of student teachers in the Thai Language Program

Keywords: Creativity Enhancement Curriculum, Creativity-Based Learning, Creativity, Thai Language Student

บทนำ

ปัจจุบันระบบการศึกษามีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความรู้และทักษะที่ใช้ในการเรียนรู้และการทำงานในปัจจุบันอาจไม่เพียงพอต่อความท้าทายในอนาคต การจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ด้วยการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะที่เอื้อต่อการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (ชฎารัตน์ เสงขมกุล, 2566)

ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพ (วิจารณ์ พานิชย์, 2555) นอกจากนี้ ความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดประเทศไทย 4.0 และวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยการพัฒนาผู้เรียนควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

อย่างไรก็ตาม จากรายงานผลการประเมินระดับนานาชาติ พบว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ยังมีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยรายงานผลการสอบ PISA ปี 2567 ระบุว่านักเรียนไทยที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันที่ต้องอาศัยนวัตกรรมและการสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2567)

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า แม้นักศึกษาจะมีความรู้เชิงวิชาการอยู่ในระดับดี แต่แต่จากการจัดการเรียนการสอนในวิชา คติชนร่วมสมัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยได้ประเมินชิ้นงานการสร้างศิลปหัตถกรรม ประเด็นของความคิดสร้างสรรค์ยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อวิชาชีพครูภาษาไทย จากการสอบถามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่านักศึกษายังขาดทักษะด้านการออกแบบงานสร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้ความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมร่วมสมัย ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เนื่องจากหลักสูตรเป็นกรอบกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (มารุต พัฒนาผล, 2567) โดยเฉพาะการเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning: CBL) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง และการทำงานร่วมกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2562; Craft, 2005) จากการศึกษางานวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรภัทร นาหนองตูม และคณะ, 2566; กัลยาลักษณ์ ไชยศิริ และศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ การออกแบบงาน และการประยุกต์ใช้ความรู้และวัฒนธรรมไทยอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับบริบทสังคมร่วมสมัย อันจะนำไปสู่การผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบันได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและความคิดสร้างสรรค์ โดยเลือกใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962, pp. 456-459) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตร ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ตามแนวคิดของวิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2556, หน้า 27) ที่เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทดลองแก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยมี 5 ขั้นตอน คือ การกระตุ้นความสนใจ การตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม การค้นคว้าและคิด การนำเสนอผลงาน และการ

ประเมินผล สำหรับความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford, 1950, pp. 444-445) ที่กำหนดองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความละเอียดลออในการคิด รวมทั้งศึกษาความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์จากแนวคิดของปัญญาญ วรวิฒนชัย (2565, หน้า 14-31) และลักษณะของผู้มีความคิดสร้างสรรค์จาก Weschler (1962 อ้างใน สิริชัย ลายเสมา, 2557, หน้า 98) ในด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยนำแนวทางของกรมวิชาการ (2534) และประจักษ์ ปฏิทัศน์ (2559, หน้า 3) มาใช้ โดยประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและด้านคุณภาพของผลงาน โดยใช้รูปแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ และการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ดวงจันทร์ สุวิชัย (2567, หน้า 183-191) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับการใช้บทเรียนวีดิทัศน์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 82.50/81.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ วรณานิภา สุปกระโทก, สุวรรณียะหะกร และอภิรักษ์ อนุะมาน (2567, หน้า 13-28) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับมาก จากงานวิจัยทั้งสามชิ้นสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติที่ดีต่อการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย เป็นการวิจัยเชิงการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) และแบบแผนการทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) โดยมีแบบแผนการวิจัย แบบกลุ่มเดียว ทดสอบหลังเรียน (The One – Shot Case Study)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 3 ห้อง จำนวนนักศึกษา 80 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษา 26 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับสลาก (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทยเป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีเนื้อหาสาระแบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ รวมระยะเวลา 20 ชั่วโมง และจัดการเรียนการสอนนอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ หน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 พลิกมุมมองอย่างสร้างสรรค์: การตีความวัฒนธรรมวัตถุในบริบทร่วมสมัย จำนวน 4 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 ดอกसानสร้างสรรค์: ปั่นพลังชีวิตคิดสร้างสรรค์ จำนวน 4 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 จีบผ้าด้วยใจ: ใส่ไอเดียสร้างสรรค์ จำนวน 8 ชั่วโมง และหน่วยที่ 4 งานศิลป์หัตถกรรม: สู่ศิลปะการตกแต่งสถานที่อย่างสร้างสรรค์ จำนวน 4 ชั่วโมง

2.2 แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย แบบประเมินรูบรีคความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 2 ด้าน ดังนี้ 1) วัดจากความคิดสร้างสรรค์ด้านคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม และ 2) วัดจากคุณภาพของผลงาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ เริ่มจากการชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ต่อมาผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการใช้หลักสูตรเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง โดยจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรฯ สิ้นสุดลงให้นักศึกษานำเสนอชิ้นงานและผู้วิจัยทำการประเมินความคิดสร้างสรรค์ผลงาน แบบกลุ่ม จำนวน 2 ด้านจากนั้นรวบรวมผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์ตามชิ้นงานโครงการ แบบกลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.2 รวบรวมคะแนน แล้วคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัย

ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.71, S.D. = 0.45) และ เอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.74, S.D. = 0.44) ซึ่งสะท้อนว่าหลักสูตรและเอกสารประกอบมีคุณภาพพร้อมต่อการนำไปใช้จริง ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	4.90	0.32	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตร	4.73	0.46	มากที่สุด
3. จุดประสงค์ของหลักสูตร	4.73	0.46	มากที่สุด
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.65	0.49	มากที่สุด
5. การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร	4.70	0.47	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตร	4.80	0.41	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผลของหลักสูตร	4.60	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.71	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าความเหมาะสมของหลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71 , S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.90 , S.D. = 0.32) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การวัดและประเมินผลของหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.60 , S.D. = 0.51) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตารางที่ 2 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. คำชี้แจงการใช้หลักสูตรฯ	4.87	0.35	มากที่สุด
2. คำแนะนำสำหรับผู้สอน	4.90	0.32	มากที่สุด
3. คำแนะนำสำหรับนักศึกษา	4.90	0.32	มากที่สุด
4. แผนการดำเนินการหลักสูตรฯ	4.70	0.48	มากที่สุด
5. หน่วยการเรียนรู้	4.50	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.74	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการพิจารณาความเหมาะสมเอกสารประกอบหลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$ S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ คำแนะนำสำหรับผู้สอน และคำแนะนำสำหรับนักศึกษา ($\bar{X} = 4.90$,S.D. =0.32) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. =0.51) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการใช้หลักสูตรฯ

รายการประเมิน	ระดับความคิดสร้างสรรค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์			
1.1 ความคิดริเริ่ม	3.67	0.58	มากที่สุด
1.2 ความคิดคล่อง	3.33	0.58	มาก
1.3 ความคิดยืดหยุ่น	3.67	0.58	มากที่สุด
1.4 ความคิดละเอียดลออ	3.67	0.58	มากที่สุด
รวมรายด้าน	3.58	0.52	มากที่สุด
2. ด้านคุณภาพของผลงาน			
2.1 คุณภาพของผลงานการจับผ้า	3.67	0.58	มากที่สุด
2.2 คุณภาพของการสานตอก	3.33	0.58	มาก
2.3 การบูรณาการ	4.00	0.00	มากที่สุด
2.4 ความเหมาะสมกับสถานที่	3.67	0.58	มากที่สุด
รวมรายด้าน	3.67	0.49	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	3.58	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.58$ S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.50$ S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านคุณภาพของผลงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.67$ S.D. = 0.49) อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้ ประการแรก การพัฒนาหลักสูตรฯ ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร สื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตร และการวัดและประเมินผลของหลักสูตร ซึ่งได้มาจากการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่ต้องมีความคิดเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป จึงถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ ผลจากการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภรณ์ กิจเจริญ (2566) ที่พัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบริบทชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาครู และงานวิจัยของวัชรภรณ์ ประภาสะโนบล, สุธิตา ทองคำ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2563) ที่พัฒนาหลักสูตรออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ เอกสารประกอบหลักสูตรฯ ที่ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้หลักสูตร คำแนะนำสำหรับผู้สอน คำแนะนำสำหรับนักศึกษา แผนการดำเนินการหลักสูตร และหน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล โนจิตร และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2566) ที่ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามแนวคิดของทาบ (Taba, 1962, pp. 456-459) ที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกและจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ การคัดเลือกและจัดรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ และการกำหนดวิธีวัดและประเมินผล ประการที่สอง ผลการใช้หลักสูตรกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง 26 คน ที่เรียนรู้ผ่าน 4 หน่วยการเรียนรู้ เป็นเวลา 20 ชั่วโมง พบว่า นักศึกษามีร้อยละพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย 89.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นผลมาจากการใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจ การตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม การค้นคว้าและคิด การนำเสนอผลงาน และการประเมินผล ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคิดของวิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2556, หน้า 27) ขั้นตอนดังกล่าวกระตุ้นให้นักศึกษาได้คิดและเสนอมุมมองที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม ทำให้เกิดพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ในการทำชิ้นงานได้เป็นอย่างดี สอดคล้อง

กับงานวิจัยของมณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ และแจ่มจันทร์ เพชรศิริ (2568, หน้า 62-75) ที่พบว่า นิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมีทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Violeta Xhomara & Ana Uka (2023, pp. 1) ที่ศึกษาการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในห้องเรียนโดยใช้วิธีการสอนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยโดยรวมพบว่า หลักสูตรามีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการใช้หลักสูตร ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผลการประเมินผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรพัฒนาความเข้าใจการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานอย่างลึกซึ้ง จัดหาสื่อที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นผู้เรียน คอยให้คำปรึกษาขั้นต้นคั่นคว้า และใช้การประเมินผลที่หลากหลาย

1.2 จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น รองรับการทำงานกลุ่ม มีสื่อทั้งดิจิทัลและวัสดุสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นจินตนาการและความกล้าแสดงออก

1.3 สถาบันทางการศึกษาที่นำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สำหรับอาจารย์ เพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน และเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในระดับหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขยายการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปยังสาขาวิชาอื่น

2.2 พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและ AI

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงทดลองที่เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หรือการเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-test & Post-test Control Group Design) นอกเหนือจากการวิจัยเชิงทดลองที่เปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตรในเชิงสถิติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เลขที่รับรอง 2568/256 (17)

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2534). ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัลยาลักษณ์ ไชยศิริ และศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2565). การออกแบบการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษาพยาบาล. The Journal of Boromarjonnani College of Nursing, Suphanburi, 5(2), 5-18.
- จิรภรณ์ กิจเจริญ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ บริบทชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาครู. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวรัตน์ เสงษ์กุล. (2566). ความคิดสร้างสรรค์: เกิดขึ้นเองหรือพัฒนาได้. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 13(2), 122-130.
- ดวงจันทร์ สุขวิชัย. (2567). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับการใช้บทเรียนวิดีโอบน Photoshop เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วารสาร คุรุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 21(1), 183-191.

- ธีรภัทร นาหนองตูม, ประวิทย์ สิมมาทัน และทรงศักดิ์ สองสนิท. (2566). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมเมตาเวิร์ส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 25(2), 25-37.
- นพดล โนจิตร, และ เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2566). การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับชุมชนเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. Journal of Modern Learning Development, 8(11), 44-66.
- ประจักษ์ ปฏิกิตน์. (2562). การคิดเชิงระบบและความคิดสร้างสรรค์ (Systematic and Creative Thinking). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัญญาญ วรวิพัฒน์ชัย.(2565). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์. Journal of Educational Studies, 16 (1), 14-31.
- พัชชา ดอกไม้, สุรยศ ททรัพย์ประกอบ, เจนศักดิ์ โพธิศาสตร์, และ ประธาน ประจวบโชค. (2566). การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพครูแบบออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของนักศึกษาครูวิทยาศาสตร์ชั้นปีที่ 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ., 16(1), 176-198.
- ณทนา พิพัฒน์เพ็ญ และ แจ่มจันทร์ เพชรศิริ. (2568). การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาโครงการวิจัยของนิสิตโดยใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานบูรณาการกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบในรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์ชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมดิจิทัล มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง. Education Journal, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, 8(2), 62-75.
- มารุต พัฒนาผล. (2567). รูปแบบพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วรรณนิภา สุกกระโทก, สุวรรณีย์ ยะหะกร, และอภิรักษ์ อนุะมาน. (2567). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 9(2), 13-28.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสั่งการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 6). มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิริยะ ฤกษ์ยาพนชัย. (2562). สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0. ซีเอ็ดยูเคชั่น.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2567). ผลการประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ของ PISA 2022. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564.). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2568 <http://nscr.nesdc.go.th>.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565.
- สิทธิชัย ลายเสมา. (2557). ระบบการเรียนรู้ร่วมกันด้วยทีมเสมือนจริงในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบภควัฒนภาพโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อารี พันธมณี. (2566). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Guilford, J. P. (1950). Creativity. New York, NY: McGraw-Hill.
- Taba, H. (1962). Curriculum development: Theory and practice. Harcourt, Brace & World.